

Terug naar het eiland

Het wonder van Levanzo

Het levensverhaal van Margaretha de Vries begint zo onwaarschijnlijk dat je het niet zou verzinnen. Met een vlucht, een schipbreuk, een noodlottige val én een happy end op Levanzo, een eilandje in de Tyrreense Zee. Samen met Happinez' Marije de Jong en fotograaf Bonnita Postma ging ze terug naar de plek die haar maakte tot wie ze is: een engel in de vorm van een vrouw.

TEKST MARIJE DE JONG FOTOGRAFIE BONNITA POSTMA

De vissers
geloven hun
ogen niet als
er een baby
uit het schip
wordt getild

Het is de nacht van 16 april 1966. Aan de horizon wordt het al een beetje licht als schipper Joop de Vries zijn jonge geliefde Willy naar het dek roept. Al dagen dobberen ze met hun zeilschip rond op de Middellandse Zee. De motor is gecrasht en zonder wind in de zeilen zijn ze stuurloos. Er is storm op komst, weten ze. Als er niet snel iets gebeurt, slaan ze te pletter tegen de verraderlijke rotspunten die her en der boven het water uitsteken. Ze hebben al heel wat meegemaakt sinds ze een jaar eerder uit IJmuiden wegvoeren. Een bijna roekeloos avontuur voor onervaren zeilers, maar de liefde maakt hen blind voor de gevaren van de zee en ze vertrouwen erop dat er een beschermengel meereist. Ook als ze onderweg ontdekken dat er een baby op komst is, denken ze niet aan terugkeren. Tenslotte monsterezen ze eind maart aan in Algiers. Daar bevalt Willy van een dochter, aangemoedigd door verpleegsters met wie ze geen woord kan wisselen. Margaretha Baby de Vries komt er in het paspoort. In een wiegje gemaakt van een dadelkistje brengt ze haar eerste levensweken door. Als er een gerucht door de Algerijnse havenstad gaat dat Joop met zijn Israëlisches paspoort een spion is en de autoriteiten hem dreigen op te sluiten, gooien ze halsoverkop de boot los en vertrekken met onbestemde bestemming.

Veilige haven

Een paar dagen later is de rampspoed compleet als de motor het weer begeeft. Ze hebben geen idee waar ze zijn en zijn uitgeput omdat ze dag en nacht waakzaam moeten zijn. Het vissersschip dat in de verte opdoemt, is misschien wel hun laatste kans op redding. De vissers, drie sterke jongens van begin twintig, aarzelen. De kolossale bebaarde man lijkt op een piraat en die vrouw zou zomaar zijn slavin kunnen zijn. Maar naastenliefde wint het van hun angst en ze nemen het schip op sleeptouw. Ze zijn nog maar net veilig in hun thuishaven, het rotseilandje Levanzo voor de kust van Sicilië, als het noodweer losbarst. De mannen geloven hun ogen niet als er een baby uit het schip wordt getild. Margaretha is voor hen niet minder dan een mirakel. Paola Cardinale, nicht van de beroemde actrice Claudia en ongekroonde koningin van het eilandje, opent gastvrij de deur van haar huis voor hen. Er wordt eten gemaakt, de baby wordt overgenomen, verschoond en platgeknuffeld. Zo begint een idylle die vijf maanden zal duren. Het excentrieke hippiestel wordt meteen opgenomen in de vissersgemeenschap. >

Er is in al die jaren vrijwel niets veranderd in het witte dorpje

Ze vinden
het hier niet
minder dan
een wonder dat
het engeltje
van toen zo’n
prachtige vrouw
is geworden

Daar voltrekt het leven zich al eeuwen volgens vaste patronen. Terwijl Joop met de vissers de zee opgaat en Willy met de vrouwen naar de velden trekt, blijft Margaretha bij de *nonna’s* die het meisje met liefde overladen. Een periode die Margaretha zich natuurlijk niet bewust herinnert, maar die ongetwijfeld het fundament legt voor de ‘licht gevende’ vrouw die ze is geworden.

Wat er precies op die zomerdag in augustus gebeurt, is nooit helemaal duidelijk geworden, maar feit is dat haar ouders bij thuiskomst horen dat Margaretha is gevallen en vreemd met haar ogen draait. In allerijl gaan ze naar het ziekenhuis op het vasteland van Sicilië, maar de artsen kunnen niets meer voor haar doen. Margaretha heeft haar gezichtsvermogen goeddeels verloren.

Als peutertje is Margaretha nog één keer terug naar Levanzo geweest. Daarna bestond het eiland tientallen jaren alleen nog maar in de verhalen van haar ouders. Zij hadden er - tot die onomkeerbare gebeurtenis - de meest onbezorgde en gelukkigste tijd van hun leven, zo kreeg Margaretha haar hele jeugd te horen.

Vier jaar geleden komt ze er bij toeval achter dat ze geen dag uit de gedachten van de eilanders is geweest. Aan de haven blijkt namelijk een kapel voor haar gebouwd. Al tientallen jaren branden mensen er kaarsen, zetten verse bloemen neer en bidden voor haar zielenheil, zich afvragend wat er van dat kleine meisje geworden is.

Gelukkig weerzien

Het is eind 2017. De zee is spiegelglad als de veerboot ons vanuit havenstad Trapani naar Levanzo brengt. Op de kade staat een kleine vrouw met een zwarte omslagdoek. Het is Lucia, de vrouw die tijdens die zomer van 1966 als een moeder voor Margaretha zorgde. Zodra ze elkaar zien, vliegen ze op elkaar af. Minutenlang staan de vrouwen in innige omstrengeling. We kunnen geen paar meter door de straatjes lopen of er komen mensen uit de huizen om Margaretha in de armen te sluiten. De verloren dochter is terug! Het is duidelijk: hier op dit eiland vinden ze het niet minder dan een wonder dat het engeltje van toen zo’n prachtige vrouw is geworden. gelukkig getrouwd, moeder van

een zoon, oma van een kleinzoon en zeer geliefd als healer met een bloeiende praktijk. Van rustig acclimatiseren is die eerste dag geen sprake. Voordat we het weten neemt iemand de koffers mee de trappen op van de herberg - toepasselijk Il Paradiso geheten. Even later zitten we aan een grote tafel vol heerlijk eten. De vissers zijn vannacht speciaal uitgevaren om ons een feestmaal te bereiden. Pedro, een van de redders van toen, is in tranen. We snikken allemaal mee.

De wijsheid van het hart

De volgende morgen maken we een wandeling naar de westelijke punt van het eiland. Het uitzicht over de zee is majestueus, met links en rechts enorme tropische planten. Fotograaf Bonnita, die in het verleden als arts werkte, wil graag weten wat Margaretha’s werk als healer en natuurgeneeskundige inhoudt.

“Het is helemaal niet zo ingewikkeld, hoor,” zegt ze. “Je kunt het vergelijken met wat mensen doen als ze buikpijn hebben of een zere nek. Dan leggen ze als vanzelf hun hand erop. Dat is wat ik met mijn handen doe. Vaak zeg ik als iemand bij me komt voor een behandeling: leg maar letterlijk en figuurlijk je hoofd in mijn handen neer, want die voelen waar ik moet zijn, waar de energie geblokkeerd is. Door nare, pijnlijke ervaringen kunnen mensen soms niet de liefde in zichzelf voelen. Ik probeer met mijn liefde wakker te maken wat door allemaal lagen en sluiers bedekt is. Ik stem als het ware als een radiozendertje met mijn hart af op het hart van de ander. En dan roep ik je beschermengel op: die weet wat je nodig hebt. Het zijn engelen die ons de weg wijzen. Eigenlijk is het de wijsheid van het hart die ik aanroep. Die is vele malen fijnger gevoeliger en slimmer dan wat dan ook. In het hart huist onze ziel en die ziel weet alles van je heden, je verleden en je toekomst. Daarvan ben ik overtuigd.

Ik kan mijn werk alleen maar met volle aandacht doen. Dat kost veel kracht. Ik kan hooguit drie mensen op een dag behandelen, daarna ben ik doodmoe. Maar ik krijg er zoveel voor terug. Ik ga overigens nooit op de stoel van een arts zitten. Als ik iets lichamelijks voel dan zeg ik altijd: ga eens naar je huisarts, laat je bloed prikken of een echo maken.”

We lopen terug naar het dorp. De stilte wordt alleen onderbroken door een kraaiende haan en een scheepstoeter in de verte. Je vergeet soms dat Margaretha bijna niks ziet, zo behendig loopt ze door de straatjes van het witte dorpje. Alsof de plattegrond van het dorp in haar systeem is verankerd.

“Eigenlijk denk ik dat het mijn kracht is dat ik slechtiend ben,” zegt ze. “Ik moet constant m’n zesde zintuig gebruiken. Ik moet echt naar binnen kijken bij mensen, want de buitenkant zie ik niet. Zowel bij gevaar moet ik op mijn hart vertrouwen, als in liefde en in vriendschap. Ik zeg altijd: ik heb geen enkele ambitie om beter te kunnen zien. Als God nu zou zeggen: jij krijgt morgen je gezichtsvermogen terug in ruil voor het voelen, dan hoef ik geen seconde na te denken. Soms lijkt het me zelfs moeilijk om goed te kunnen zien. Omdat het ook afleidt van wat echt belangrijk is.”

Is ze helderziend, willen we weten. “Mijn man René zegt weleens: Margaretha kan écht zien, alleen niet aards. Als ik kijk naar mensen zie ik niet hun aardse lichaam, maar hun energie. In die zin zou je me een ziener kunnen noemen, al houd ik niet zo van grote woorden.”

Blind vertrouwen

We gaan op een terras aan zee zitten. De winterzon schijnt met lange stralen op ons tafeltje. Ze vertelt over haar jeugd. Haar vader, ook wel bekend als Zwarte Joop, had een aantal clubs op de Amsterdamse wallen en om die reden woonde Margaretha jaren bij haar grootouders. “Ik heb geen normale jeugd gehad,” zegt ze, “maar er was zoveel liefde.” >

HAPPY FAMILY

Raphaels Bron heet de Zandvoortse praktijk van Margaretha de Vries (1966) waar ze werkt als healer en natuurgeneeskundige. Ook geeft ze workshops intuïtieve ontwikkeling en Helen vanuit het hart. Ze is sinds vijf jaar zeer gelukkig getrouwd met Doe Maar-drummer René van Collem, die over zijn afkickperiode een boek schreef. Inmiddels is hij al jaren clean en werkt hij in de verslavingszorg. Margaretha heeft een zoon en een kleinzoon. raphaelsson.nl

Op het dressoir van Lucia staat nog steeds deze foto van de jonge Willy en Joop

Enthousiast praat ze over haar ouders. Hoe bijzonder haar vader was, charismatisch. Hoe hij haar al jong leerde zichzelf te zijn en mensen aan te kijken, ook al zag ze niks. “Hij heeft me weerbaar gemaakt, me wijs gemaakt met m’n ogen. Hij is al 31 jaar dood, maar vaak voel ik zijn aanwezigheid nog. Natuurlijk heeft hij niet als een heilige geleefd, maar hij was mijn rots, mijn redder. Hij was uniek. Dan kwam hij me ophalen en reden we naar België en gingen we zwemmen in de zee. Of we haalden gebakjes en deelden die uit op straat. Toen hij overleed was ik zo verdrietig. Ik wilde hem terugtoveren. Maar hoe meer ik dat wilde, hoe minder ik zijn aanwezigheid voelde. Pas toen ik het losliet, voelde ik zijn energie.”

Dan klingen als een soort wake-up call de klokken van het witte kerkje, de plek waar Margaretha is gedoopt. Van meerdere kanten horen we wat een legendarische gebeurtenis dat is geweest. Paola ging voorop met Margaretha in een kanten doopjurk, daarachter moeder Willy en vader Joop die voor de gelegenheid zijn wilde baard had moeten afscheren. Alle dorpelingen sloten zich aan en overlaadden haar met cadeautjes: een geborduurd slabbetje, zelfgebreide sokjes, gouden oorbelletjes.

Het kerkje is op slot. De eerste persoon aan wie we vragen hoe we aan de sleutel kunnen komen, blijkt Giacoma, Margaretha’s peetmoeder te zijn. En laat zij nou ook nog de sleutel hebben! Ze doet haar schort af en neemt ons mee. In de kerk is alles onveranderd. Het prachtige oude doopvont, de sobere inrichting, de iconen aan de muur. Zichtbaar ontroerd gaat Margaretha op haar knieën en bidt.

Zoals Margaretha gelooft, zo zou je willen geloven: ‘in blind vertrouwen’ zoals ze het zelf noemt. “Ik voel me altijd verbonden met God. Niet een god die straft en heerst, maar de god van de liefde. Wat ik zelf bijzonder vind is dat ik een joodse vader heb, een hervormde moeder, ben geboren in een moslimland en op Sicilië katholiek gedoopt. Ik heb niet echt een religie. Ik voel het goddelijke niet alleen als ik naar de kerk of de moskee ga, maar misschien nog wel dichterbij me als ik heel gewone dingen doe - zoals afwassen of meublëren met oude disconummers.”

Lichter leven

Margaretha vindt het zelf doodnormaal, alsof ze uitlegt hoe je een taart bakt. “Voor mij is het ook heel gewoon,” zegt ze. “Van jongs af heb ik dat vertrouwen. En dat had ik ook toen ik zelf een zoon kreeg. Dat ik niet kon zien, is natuurlijk niet altijd makkelijk geweest. Ik weet nog hoe ik op de kleuterschool vaak mijn kapstok niet kon vinden. Iedereen zat dan al in de klas en ik was nog aan het zoeken. Dan was ik verdrietig. Maar ik voelde van binnen dat ik niet alleen was. Dat ik - dat klinkt gek - hulp had. Dat ik begeleid en gedragen werd.”

Mooi om te zien hoe gepassioneerd ze praat. Ze wil het heel graag goed uitleggen, maar ze hoeft niet eens zoveel te zeggen. Je voelt je automatisch veilig en geliefd in haar nabijheid. Ze straalt een enorme lichtheid uit. Haar gastenboek stroomt niet voor niets over van reacties van mensen die ze hun vertrouwen in het leven heeft teruggegeven. Of van hun angsten of slapeloosheid heeft verlost. *‘If ever there is a living saint, it is that woman,’* schrijft iemand. Ze is er bescheiden over, over wat ze losmaakt. “Iedereen is op zoek naar verlichting,” zegt ze. “Niet de totale verlichting, dat kan helemaal niet hier op aarde. We moeten tenslotte naar de bakker en tanden poetsen en belasting betalen. Ik bedoel met verlichting dat je letterlijk probeert een lichter leven te hebben. Dat je het makkelijker maakt in de moeilijkheden die je hebt. De waarheid is dat je gewoon te dealen hebt met de dingen die op je pad komen. Met verlies en dood. Ik denk weleens dat mensen tegenwoordig te hard op zoek zijn naar verlichting. Dat ze per se iets willen bereiken, of zich schuldig voelen als ze een paar keer niet hun yoga practice doen.

‘Soms lijkt het me moeilijk om goed te kunnen zien, omdat het afleidt van wat echt belangrijk is’

Het uitzicht over zee is majestueus

Het doopvont dat werd gebruikt voor de doop van Margaretha, staat er nog

Overal waar ze komt omhelzen mensen haar, wildvreemden willen haar iets geven. Van een extra bolletje ijs tot een kussen in het vliegtuig

Dan wordt het een ego-ding. Maar het is ook leuk om aardse dingen te blijven doen. We kunnen allemaal wel perfect gaan leven en superbewust gaan eten, maar het gaat er ook om dat je moet kunnen genieten. Het is niet zo dat ik, als ik iets ergs meemaak, niet emotioneel of verdrietig ben. Natuurlijk heb ik dat ook. Ik heb veel verdrietige dingen meemaakt - ons huis is afgebrand, de scheiding van mijn eerste man, de verslavingsperiode van René. Een jaar of zes geleden zat ik er helemaal doorheen. Er waren zoveel problemen, we hadden schulden door René's verslaving, ik werkte te hard, was over mijn grenzen gegaan. Met een vriendin ging ik er een paar dagen tussenuit. Ik zat te mediteren en opeens zie en voel ik een engel. Zo enorm groot. Met prachtige kleuren brons en goud. Die engel pakte me op en wiegde me. Toen heb ik gevoeld dat we allemaal een zijn, dat er geen begin en geen einde is. Ook al heb ik het altijd geweten, zo gevoeld had ik het nog nooit. Ik heb gehuild en gehuild. Het was zo'n overweldigend gevoel van liefde, van bescherming, van eenheid veel groter dan ik ooit met woorden zou kunnen uitleggen. Het was echt een ervaring van een andere wereld. Ik voelde: alles is goed, hoe erg het ook is. Dat er altijd iemand bij ons is die ons beschermt. Dat we, wat er ook is, veilig zijn, dat we hulp krijgen en troost."

Mogelijkheden en gemakkelikheden

Margaretha probeert onvermoeibaar uit te leggen wat het is dat haar leidt, wat haar drijft. In bijna elke zin valt het woord liefde. "Liefde is als de wind. Iets wat je voelt zo groot. De tijdloosheid," zegt ze. In haar nabijheid voel je het: ze is liefde. Overal waar ze komt omhelzen mensen haar. Ook wildvreemden voelen het, willen haar iets geven. Van een extra bolletje bij de ijs-salon, tot een extra kussen in het vliegtuig. "Ik pak het leven zoals het is, probeer van elk moment de liefde te zien," zegt ze.

>

Margaretha haalt herinneringen op met Lucia

Vier jaar geleden ontdekte
Margaretha bij toeval dat
er op Levanzo een kapel
voor haar is gebouwd

“Ook in moeilijke momenten moet je kijken naar de mogelijkheden en de makkelijkheden, zoals ik lichtpuntjes noem. Ik denk dat dat de kunst van het hele leven is. Hoe erg dingen ook kunnen zijn, er is altijd hoop. Kijk naar de doos van Pandora, het allerlaatste wat erin zit, is hoop. Ik leef ook niet in de toekomst, want we weten niet wat de toekomst brengt. Ik weet alleen vandaag dat ik de beste ik kan zijn die ik vandaag ben.”

Beschermengel

Op de laatste dag van ons verblijf op Levanzo huren we een boot. Margaretha heeft een hart van rozenkwarts meegebracht. Dat wil ze aan de zee geven, als symbool van verbinding tussen alle mensen. We varen naar de noordkant van het eiland. Daar is pas goed te zien wat een ongenaakbare rots Levanzo is. Halverwege gooit de schipper het anker uit. In een gewijde stilte klemmt Margaretha de steen in haar handen. Ze wil al haar liefdevolle intenties eraan meegeven. De plek die zoveel liefde op haar pad gebracht heeft. Vlak boven het wateroppervlak laat ze de steen los. Het hart verdwijnt traag uit het zicht in het kristalheldere water. Als de schipper het anker wil lichten, is het met geen mogelijkheid los te krijgen. Alsof de zee haar hier wil houden, als een beschermengel. Er zit niks anders op dan dat de schipper het touw los snijdt. Dan komt er een einde aan deze *giornati particolare*. Dagen waarin we in een andere dimensie leven, lijkt het wel. Wat is dat, dat we ons hier automatisch thuis voelen. De aanwezigheid van Margaretha? Het eiland zelf? Of is dat hetzelfde? Het eiland van haar eerste levensmaanden zit immers in haar ziel. “Ik ben in geluk geboren,” zegt ze. “Die stormen, het noodweer, die vlucht uit Algiers. Het is een wonder dat ik er ben.” 🌸

Op de laatste
dag laten
we een hart
van rozenkwarts
in het water
achter

